

Міністерство освіти і науки України

Національна академія наук України

Мала академія наук України

Національний університет «Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка»

Секція
«Академічна й університетська наука»

Збірник наукових праць
за матеріалами

Всеукраїнської науково-практичної конференції
«Сучасні рецепції світоглядно-ціннісних
орієнтирів Григорія Сковороди»

02 грудня 2022 року

Том 2

Полтава 2022

ПІДХОДИ ДО ОРГАНІЗАЦІЇ ІНФОРМАЦІЙНОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ ЗЕМЕЛЬНИМИ РЕСУРСАМИ

В умовах реформування земельних відносин й інтеграції України у світовий економічний простір особливої актуальності набувають питання державного управління земельними ресурсами. Розвиток земельного ладу будь-якої країни пов'язаний із встановленням і практичною реалізацією порядку, принципів і правил, що забезпечують правовий, економічний, екологічний і соціальний режим організації використання земельних ресурсів як просторового базису всіх галузей економіки країни, засобу виробництва, територіальної основи життєзабезпечення держави.

Ефективна та якісна система інформаційного забезпечення органів влади є невід'ємною складовою професійного функціонування системи державного управління [1]. Впровадження та всебічне використання сучасних інформаційних технологій в управлінській діяльності дає змогу забезпечити інформаційно-аналітичну підтримку прийняття управлінських рішень на всіх рівнях, зокрема щодо соціально-економічного розвитку держави і її окремих регіонів; задовольнити інформаційні потреби державних службовців та інших категорій громадян; створити умови для об'єктивного формування громадської думки щодо діяльності органів влади, а також послуг, які вони надають [2].

У земельно-територіальному розвитку доцільно розрізняти процеси самоорганізації, що потребують вивчення, та організації самої системи управління [3].

Заходи щодо створення земельно-інформаційного середовища з метою підвищення ефективності державного управління земельними ресурсами, використання й охорони земель, набувають особливої актуальності й зумовлюють необхідність удосконалення системи інформаційного забезпечення державного управління земельними ресурсами [4, 5]. Таким чином, незважаючи на численні публікації, проблема інформаційного забезпечення управління територіями залишається актуальною. Метою дослідження є вивчення стану інформаційного забезпечення державного управління земельними ресурсами України.

Під інформаційним забезпеченням управління земельними ресурсами розуміють систему збору, обробки й надання інформації, необхідної для прийняття управлінських рішень щодо використання земельних ресурсів на всіх адміністративно-територіальних рівнях. До складу такого інформаційного забезпечення включено: нормативні та довідкові дані, які становлять базис інформаційної системи; поточні відомості, які впливають на алгоритм опрацювання рішення; накопичувані оперативні облікові й архівні відомості, необхідні для планування та розвитку системи [3].

Результати дослідження показали, що загальний земельний фонд України становить 60 млн га і представлений переважно різновидами чорноземів, які займають 57% всіх сільськогосподарських угідь і становлять 68% орних земель. У середньому на одного мешканця України припадає 0,8 га сільськогосподарських угідь. га.

Особливістю земель сільськогосподарського використання є те, що такі землі є не лише операційним базисом будь-якого виробництва, але й основним засобом виробництва продуктів харчування. Вони формують продовольчу безпеку країни, дають сировину для промисловості. Діюча система обліку даних дає можливість виявити тенденцію зміни площ сільськогосподарських угідь країни.

Площа сільськогосподарських земель по Україні зменшилась на 2469,5 тис. га, що свідчить про перехід продуктивних земель до інших категорій цільового використання. У

розрізі форм господарювання можна відзначити, що суттєво зменшилась (на 10598,8 тис. га або 25,4%) площа недержавних сільськогосподарських підприємств. Разом з тим зросла кількість фермерських господарств на 1617,3 тис. га, особистих селянських господарств – на 455,6 тис. га, осіб, що мають у власності земельні частки (паї) – на 6940,9 тис. га, що свідчить про перехід до дрібних форм землекористувань.

Таким чином, тенденції негативних змін у використанні земельних ресурсів спонукають до постійного моніторингу земель та формування інформаційної бази, як основи для прийняття управлінських рішень щодо ефективного використання і охорони земельних ресурсів.

У свою чергу, розподіл земель між різними формами власності призводить до зміни меж землеволодіння та землекористувань, цільового використання земельних ділянок, що вимагає використання ГІС технологій, як нових підходів до картографічного забезпечення всієї території земельного фонду, рис. 1.

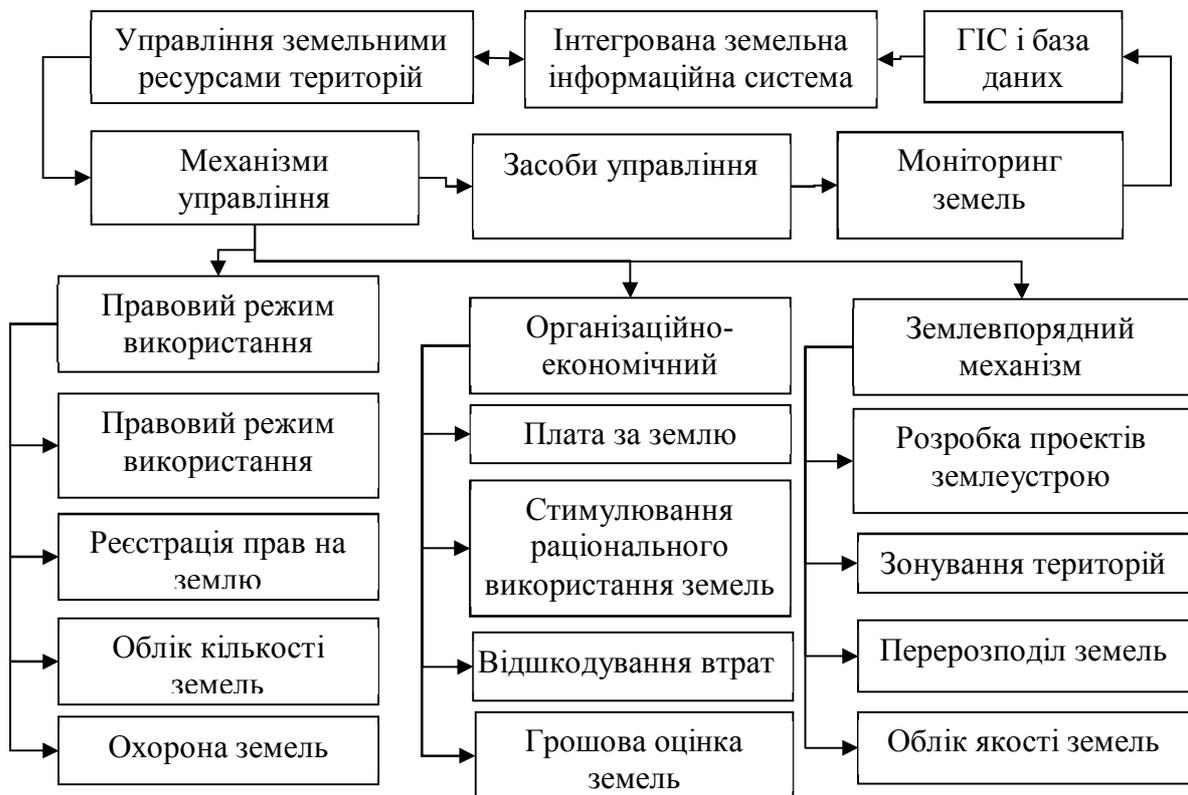

Рисунок 1 – Взаємодія управління земельними ресурсами територій із інтегрованою земельною інформаційною системою

Запропоновано сформувати інтегровану земельну інформаційну систему, яка дасть можливість при веденні моніторингу земель уникати дублювання інформації щодо якісних показників земельного кадастру і моніторингу, виявляти негативні процеси, оперативно надавати пропозиції та рекомендації щодо їх усунення. Такий підхід дасть змогу формувати банк даних окремої земельно-кадастрової одиниці, землеволодіння й землекористування та відстежувати процес перерозподілу державного земельного фонду країни.

Одним із важливих і відчутних результатів земельних перетворень є затвердження трьох форм власності на землю: державної, приватної та комунальної. Таким чином, зміни в організації земельних ресурсів зумовили перегляд усієї системи управління ними, і спонукали до формування ефективного інформаційного середовища.

Література

1. Бордюжа А.С. Удосконалення структури інформаційної системи

сільськогосподарського землекористування / А.С. Бордюжа // Збалансоване природокористування. – 2015. – № 2. – С. 95-99.

2. Боклаг В.А. Інформаційне забезпечення державного управління земельними ресурсами України [Текст] : автореф. дис... канд. наук з держ. упр.: 25.00.02 / Боклаг Валентина Андріївна ; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2009. – 20 с.

3. Юрчук Н.П. Інформаційне забезпечення управління земельними ресурсами сільськогосподарського призначення / Н.П. Юрчук, Я.В. Бахарєва // Економіка. Фінанси. Менеджмент: актуальні питання науки і практики. – 2017. – № 11. – С. 80-88.

4. Дубас А.О. Розвиток економічного механізму державного управління використанням земельних ресурсів в Україні [Текст] : автореф. дис. . канд. екон. наук : 08.00.03 / Дубас Алла Олександрівна; Класич. приват. ун-т. – Запоріжжя, 2011. – 20 с.

5. Кушнірук Т.М. Автоматизована система державного земельного кадастру та застосування ГІС-технологій в Україні / Т. М. Кушнірук, О.П. Лобанова // Збірник наукових праць Подільського державного аграрно-техн. університ. – 2016. – Вип. 24(1). – С. 137-144.